

Ⓔ Averz

Na líci zberateľskej euromince je filmový pás, ako odkaz na filmovú a televíznu tvorbu Jozefa Kronera s centrálne vloženou postavou Tóna Brtku, ktorého stvárnil vo filme Obchod na korze. V ľavom políčku filmového pásu je prostredníctvom divadelnej masky, opony a divadelných dosiek vyjadrený odkaz na divadlo, v ktorom Jozef Kroner strávil podstatnú časť svojho profesijného života. V pravom políčku filmového pásu je štátny znak Slovenskej republiky, nad ním letopočet 2024 a v spodnej časti značka Mincovne Kremnica, štátny podnik, ktorú tvorí skratka MK umiestnená medzi dvoma razidlami a štylizované iniciálky autora zberateľskej euromince Tomáša Lamača, DiS. TL. Názov štátu SLOVENSKO je v hornej časti mincového poľa a v jeho spodnej časti je nominálna hodnota 10 EURO.

Ⓔ Reverz

Na rube zberateľskej euromince je portrét Jozefa Kronera, pod ktorým je faksimile jeho podpisu doplnené o kresbu ryby odkazujúcu na jeho záľubu v rybárstve. Vľavo od portrétu je v dvoch riadkoch meno a priezvisko JOZEF KRONER a vpravo v dvoch riadkoch rok narodenia a rok úmrtia Jozefa Kronera 1924 a 1998.

Jozef Kroner veľmi rád chodil na ryby do dunajských ramien

Ⓔ Údaje o minci

Nominálna hodnota:	10 eur
Materiál:	Ag 900, Cu 100
Hmotnosť:	18 g
Priemer:	34 mm
Hrana:	• SLOVENSKÝ DIVADELNÝ A FILMOVÝ HEREC • SPISOVATEĽ
Náklad:	limitovaný, maximálne 15 000 ks v bežnom a proof vyhotovení
Autor návrhu:	Tomáš Lamač, DiS.
Rytec:	Dalibor Schmidt
Výrobca:	Mincovňa Kremnica, š. p.

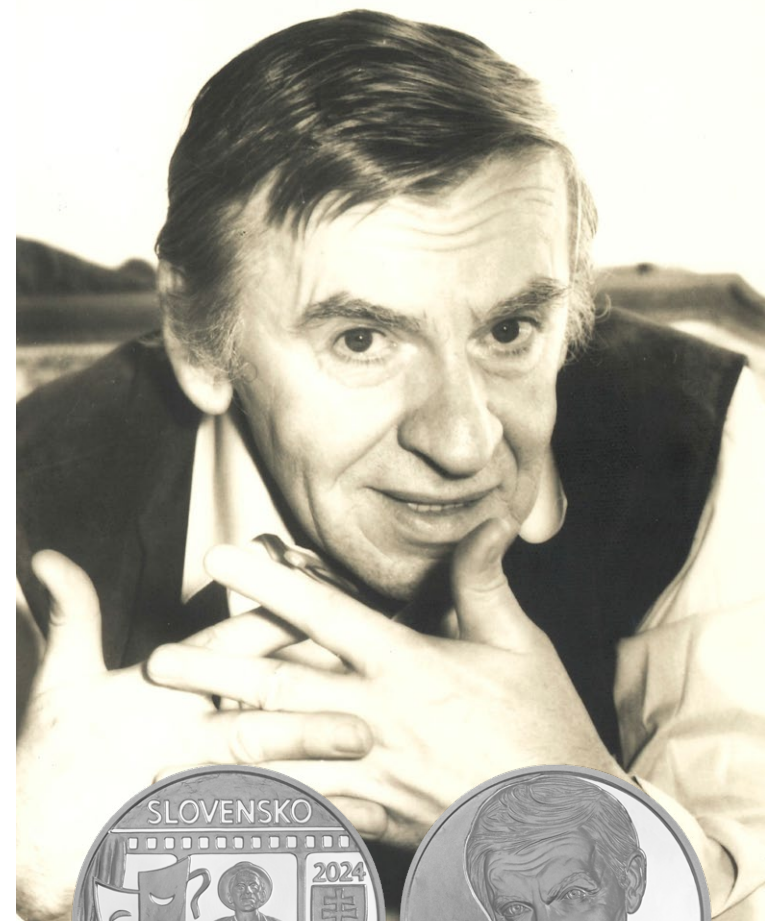

Vydala: © Národná banka Slovenska, marec 2024
Text: Mgr. Zuzana Nemcová
Foto: Archív SND a súkromný archív Zuzany Kronerovej

[www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/
eurove-mince/zberatske](http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatske)

www.nbs.sk

Jozef Kroner

100. výročie narodenia

STRIEBORNÁ ZBERATEĽSKÁ EUROMINCA

Jozef Kroner (20. 3. 1924 – 12. 3. 1998) bol divadelný, filmový, televízny a rozhlasový herec, dabér a spisovateľ. Na základe jeho rozsiahlej a úspešnej ochotníckej dráhy ho v roku 1948 angažovalo Armádne divadlo, dnes Slovenské komorné divadlo Martin. V martinskom divadle dostal prvé odborné vzdelanie v kurzoch, ktoré organizovalo divadlo. Stretol tu aj svoju manželku, herečku Teréziu Hurbanovú.

V Martine hrával prevažne postavy, ktoré jeho vek ďaleko presahovali. Naučili ho však hľadať v postave to podstatné, ľudské, čo nesúvisí s vekom, ale osobnostným nastavením človeka. Vďaka tomuto prístupu sa veľmi rýchlo vyhrnil ako charakterový herec so schopnosťou rozohrať rôzne variácie prenikavých portrétov vnútorne zložitých charakterov a súčasne postihnúť popri súkromnej aj spoločenskú stránku stvárňovanej postavy (*Profesor Poležajev*). Protipólom postáv starcov sa stala postava Kuba v rovnomennej di-

Momentka z nakrúcania TV programu *Gala Borisa Filana* s dcérou Zuzanou Kronerovou

Civilný portrét z roku 1965 po premiére filmu *Obchod na korze*

vadelnej a neskôr aj televíznej inscenácii, ktorá predznamenala jeho úlohy v komediálnom repertoári. V jeho komediálnom prejave dominovalo nákazlivé, iskrivé komediantstvo, prirodzená ľahkosť a radosť z hry.

Do Činohry SND nastúpil J. Kroner v roku 1956 už ako zrelý herec. Presvedčivosť a humanizujúca sila hereckého prejavu prispeli k jeho obsadzovaniu do postáv dobrých, voči vonkajšiemu svetu bezbranných, ľudí (Dr. Galén v *Bielej nemoci*, Uhrík v hre *Kým kohút nezaspieva*, Orgon v *Tartuffovi*). V komediálnej línii z jeho herectva vyžarovala láska k ľuďom a zhovievavé pochopenie ich slabostí (Ondrej Klbko v *Sne noci svätajánskej*, Matej Nič v *Pokuse o lietanie*).

Možnosť naplniť herectvo tragikomických polôh s filozofickými presahmi mu poskytli Divadlo Nová scéna v muzikáli *Fidlikant na streche*, kde stvárnil hlavnú postavu Tovjeho, a predovšetkým film a televízia. Svoju hereckú mnohotvárnosť uplatnil ako v postavách komických (*Štvorylka*;

Pacho, hybský zbojník), tak aj tragikomických (*Statočný zlodej*) a vážnych (*Polnočná omša*, *Tisícročná včela*). Za postavu Tóna Brtka vo filme *Obchod na korze* získal v roku 1966 na MFF v Cannes osobitné uznanie.

V roku 1984 sa J. Kroner rozlúčil s Činohrou SND, ale naďalej pôsobil vo filme, rozhlase, televízii a dabingu. Podobne ako v divadle je aj v týchto médiách škála ním stvárňovaných postáv veľmi široká – od svojráznych dedinských typov až po tragické charaktery, od tvorby pre deti po veľké postavy svetovej literatúry.

Jeho vášeň pre rybárčenie sa premietla aj do autorskej tvorby. Napísal spomienkové knihy *Herec na udici*, *S kamerou a udicou*, *Neobyčajný testament* i knihu pre deti *O rybke Beličke*.

V roku 1978 mu bol priznaný titul Národný umelec a v roku 2018 (in memoriam) vyznamenanie Pribinov kríž I. triedy.

A. V. Suchovo-Kobylin: *Tarelkinova smrť* (premiéra v SND 24. 9. 1966), Jozef Kroner (Raspľujev), Ondrej Jariabek (Och), Foto: Eduard Hollý